

ПРОБЛЕМА «ЛЮДИНА ТА УКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ КОСТЮМ» У ФІЛОСОФІЇ ПОСТМОДЕРНУ

Андрушко Л. В.

Якщо погодитись із тлумаченням проблеми як «... початкового етапу здійснення доцільного та осмисленого наукового пошуку, то можемо зауважити, що питання людини в основі будови всіх, без перебільшення, філософських учень, а щодо українського національного костюму (далше – УНК), то стверджуємо, що й сьогодні в Україні немає його окремого філософського дослідження. Ми виходимо з того, що потреба оформлення зовнішнього вигляду тим чи іншим способом не зникає та вказане потрібно осмислювати, зокрема й по-філософськи, щоб не забувати, що «...слово людина означає не просто вид живої істоти, а істоти вбраної».

В УНК «... втілені всі духовні засади народної творчості, свідомості та самосвідомості від їх витоків у процесі вироблення окремих одєжин аж до повної світоглядної моделі у сформованому строї і правилах побутування. Він постає як наочне втілення єдності матеріального і духовного начал, онтологічного (буттєвого) і гносеологічного (пізнавального). Актуальність вказаного доводить те, що предмети українського національного костюма, які побутували в минулому, втратили «актуальність ужиткової речі» є цінністотепер, а їх духовне значення ще з часом зростає.

Постмодерн, на думку авторів «Філософського енциклопедичного словника» – це «... особливий умонастрій, який поширений у всіх сферах людської діяльності. УНК та людина не розвиваються відокремлено, а у вказаному руслі, тобто зазнають всіх найрізноманітніших впливів, включаються у певні стратегії і т. д.

Проблема «людина та український національний костюм» у філософії постмодерну може розгортатися, наприклад, в таких напрямках: «філософія людини в УНК», «філософія людини в ракурсі УНК», «філософія УНК в антропокультурному вимірі» тощо, але має свої, назовемо умовно, «нюанси», зумовлені особливостями філософування, побудови світогляду і т. д. Ми підтримуємо позицію, що постмодернізм – «специфічний тип сучасних філософських поглядів, який уявляє себе як цілісний етап розвитку... філософської думки у рамках виявлення її найновіших ознак». Зупинимось на окремих аспектах вказаного вище.

Аналіз наукової показує, що постмодерн науковці оцінюють у спектрі від позитивного – до негативного, скажімо, В.Лук'янець. Його характерні ознаки, кожен окремо, не можна однозначно тлумачити як певний негатив, але за сучасних умов в Україні постмодерністичне конструювання тощо не сприяють, на наш погляд, оптимальним студіям людини, українського національного костюма, його розвитку і т. д. Наприклад, відбувається перегляд поняття «традиція», посилюється зневіра в ідеали, схвалюється конформізм, вивищується безсвідоме тощо. Якщо немає власних традицій, людина не знає нічого чи знає мало про ідеали свого народу – своїм стає чуже. Так появляються, скажімо, на вулицях міст України кришнаїти у відповідному вбранні. Направленість людини на задоволення своїх потреб вторинним, як світоглядна позиція, означає відсутність дискомфорту під час купівлі речей у «секондах». Толерантність до всього, периферійного, свідомий еkleктизм, демократизм у конструюванні власного зовнішнього вигляду – молоді люди стають прихильниками африканського неокульту з дредами на голові і т. д.

Із наведеного вище можна зробити висновок: у ситуаціях, що розглянуті, УНК не

стоїть в основі філософування особистості, наприклад, українця; він не є базою світогляду, отже, і каркасом для формування зовнішнього вигляду. Вказане можна продовжити, воно чекає своїх дослідників. Вважаємо доцільним проаналізувати в окремій роботі позитивні аспекти постмодерну. У цьому бачимо перспективи.